

Briga o podizanju nastavnog i pomoćnog kadra na Mašinskom fakultetu

ZAVODI OSNOVNE NAUČNE ORGANIZACIJE

Dr ing. MILAN ĐORĐEVIĆ

vanredni profesor Maš. fak.

U ranijim člancima profesora Dr. I. Đuričića i asistenta Dušana Puhala izneti su neki faktori kao i stanje po pitanju formiranja i uzdizanja nastavnog kadra na Univerzitetu. Pokušaću da ovom materijalu dodam izvesna gledanja na taj problem, oslanjajući se na iskustava i praksu Mašinskog fakulteta.

Posle oslobođenja, nagli razvoj i potreba naše industrije postavili su veoma ozbiljne i teške zadatke našim fakultetima. Nagli razvoj tehnike poslednjih godina učinio je ovaj zadatak još težim i ozbiljnijim. Tadanji fakulteti nisu bili spremni da ovaj zadatak u potpunosti prime i reše. Prema tome, moralo se pristupiti i formiranju fakulteta i njegovog kadra. Sve veći broj studenata, skučenost u prostoru, neodređenost u planu i programu nastave, nedostatak udžbenika, učila itd. su objektivne teškoće koje su proces formiranja fakulteta otežavale i usporavale. Sem toga bilo je i neshvatanja savremene nastave od strane starijih profesora i nedostatak iskustva kod mladih. Naši fakulteti pre rata nisu raspolagali zavodima koji bi se bavili naučno-istraživačkom delatnošću, te ih je tek posle rata trebalo formirati, izgraditi i snabdeti. I na tom polju raspolagalo se sa malo iskustva. Formiranjem nove industrije privučen je znatan broj iskusnih stručnjaka te škola nije mogla da dođe do njih i morala se osloniti na nove mlade kadrove neposredno iz škole.

To su objektivni razlozi koji nisu dozvoljavali brže i potpunije formiranje potrebnog naučnog i nastavnog kadra. Međutim, svakako postoje i subjektivni razlozi koji su krivi za takvo stanje.

Na prvom mestu to je lutanje i nedovoljna briga oko izvršenja ovog zadatka. Mi smo u posleratnom periodu izgradili izvestan broj zavoda u kojima su mogli raditi ne samo oni mladi kadrovi iz same oblasti zavoda no i oni koji su sa njihovom problematikom bili bliski. Ali izolacionizam kabineta nije to dozvoljavao. Drugi nedostatak je neefikasna saradnja sa privredom. Saradnja sa privredom se održala sa pojedinim nastavnicima a ne sa ustanovama odnosno kolektivima fakulteta. Na taj način mladi kadrovi su još manje imali dodira sa starijim, u školi, zbog njihove zauzetosti i

nisu mogli dobijati od te saradnje nikakvu materijalnu korist i ostajali su bez savremene problematike i dokumentacije. Zato se ozbiljnijom naučno-istraživačkom delatnošću mogu baviti samo pojedini zavodi.

Današnja situacija na fakultetu (u Beogradu) je nešto bolja. Saradnja sa privredom razvija se preko fakulteta tako da u njoj učestvuju i asistenti, povezuju se sa preduzećima i stižu potrebnu praksu. Pored toga radeći na problemima usvajanja metode naučno-istraživačkog rada tako da se u opremljenim zavodima počinje i sa radom na

✦ Nastavak na strani 4

ВИШЕ ПАЖЊЕ ВАНШКОЛСКИМ ГРУПАМА

ШТА СМО МИ КАД ЗАВРШИМО?

О почетку не знамо много. „Борба“ је у чланку „Пет нових ваншколских група на Филозофском факултету“ крајем августа прошле године прва обавестила јавност о њиховом стварању. У том напису је између осталог писало, да се на Филозофском факултету отварају ваншколске групе за југословенску и светску књижевност и теорију књижевности, на којима се неће „школовати“ будући наставници, већ јавни радници, публицисти, новинари итд.“

О оснивању знамо само ово: њихов иницијатор није био присутан њиховом званичном оформљењу.

Онда је дошао упис, почетак године, предавање вежбе... Па је онда између 200 њих један поставио питање о коме су сви мислили.

— Шта смо ми уствари кад завршимо ову групу?

И то је питање избило у први план, са њим почињу и са њим се завршавају све расправе о перспективи. Будућност је, некако, врло осетљива тачка сваког човека и зато није можда чудно што су студенти тих двеју група и на конференцијама и појединачно у-

Žerar Filip na studentskoj pretstavi filma Crveni i crni

Nekoliko dana boravilo je u Beogradu pozorište Žana Vilara. Prikaz pretstava donosimo na 6-toj strani.

Žerar Filip, član pozorišta, prisustvovao je pretstavi filma „Crveni i crni“ za beogradske studente

...Ovog puta kaput mu je ostao čitav.

Помоћ селу и сточарима

На Ветеринарском факултету крајем фебруара месеца формирана је од стране апсолвената „Секција за помоћ селу и сточарима“. Секција је окупила око тридесет апсолвената, а циљ јој је, да обиласком селадопринесе ширењу ветеринарске културе код одгајивача стоке. Треба истаћи, да заједница три огромне материјалне штете од сточних заразних и паразитарних болести, а преко зоозона, болести заједничких људима и животињама, угрожено је и народно здравље. Зато је Секција у програму свога рада на прво место истакла тумачење Основног закона о сузбијању сточних заразних болести. Разговори са сточарима о савременим принципима гајења и искоришћавања домаћих животиња заузимаће такође важно место.

Декан, професори и асистенти Ветеринарског факултета, са задовољством су прихватили позив за сарадњу. Народни универзитет за село обећао је страну помоћ.

Десетог априла једна екипа од два асистента и девет апсолвената са претставником Народног универзитета посетила је село Јанково у земунском срезу.

У преподневним часовима чланови Секције обилазили су сеоске домове. У разговору са сточарима саветовали су их како да се отклоне недостаци у смештају, исхрани и искоришћавању домаћих животиња. Том приликом је учињено и више лакших дијагностичких и терапеутских интервенција. Са великим интересовањем мештани

В. М.

★ Наставак на страни 3

KOMENTAR

БАНДУНШКИ САСТАНАК

БУЂЕЊЕ НОВИХ СНАГА

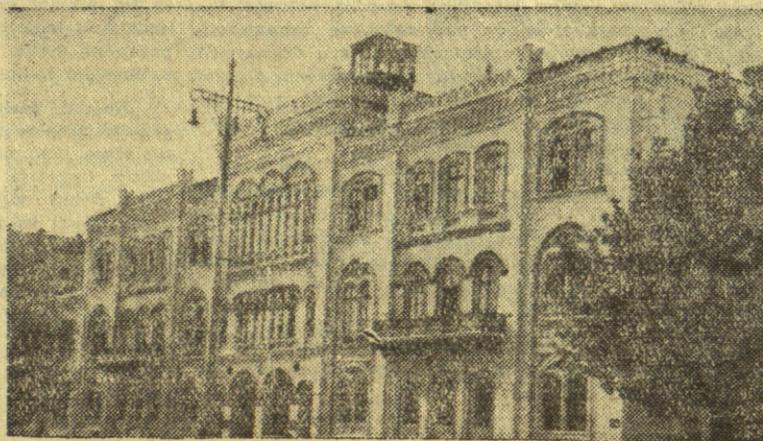
Некада су Азија и Африка биле само спољне границе Европе. Данас се 29 слободних азиских и афричких земаља договарају у индонезанском граду Бандунгу о проширењу међусобне сарадње и о продубљењу узајамних односа. И не само то. Оне дискутују о проблемима који тиште њихове континенте: о расизму, о колонијализму, о праву народа на самоопредељење, развитку недовољно развијених подручја и међусобној економској и културној сарадњи.

Овове састанку нема сличног у историји. То је први договор земаља Азије и Африке, које, без обзира на разлике и супротности, сматрају да је добро ако се потражи заједнички језик и размене мишљења о ономе што за њих, и не само за њих, претставља можда основни животни проблем.

Већ сама појава једног оваквог сусрета је међународни догађај од неоспорног значаја. Не ради се само о томе што се сусрећу претставници земаља које сачињавају половину светског становништва, о огромним пространимствама двају заступљених континената и њиховим богатствима још недовољно искоришћаваним, већ о једној новој снази која се појављује на међународној позорници, о буђењу осећања самосвести и сопствене вредности и значаја народа који су тек од недавна пошли путем самосталног и независног развитка.

Основно гесло и захтев који су декларисали одговорни претставници већине азиских и афричких земаља могао би се можда сажети овим речима: слободан живот на бази поштовања слободе, а не подјармљивања, других. Њихов сусрет у Бандунгу претставља један пример како се може сарађивати у миру без обзира на разне друштвене системе и политичка схватања. И то у наше доба упорног инсистирања великих сила да поделе човечанство, да га сврставају у два супротна идеолошка табора који гледају подозривим и су парничким очима један на другог и на све што се око

★ Наставак на страни 2

VICTOR HUGO

Ovi razdragani mladići i devojke što su se obisnuli o statuu Viktora Igoa u krugu Sorbone — dobitnici su prvih nagrada na opštem konkursu za izradu temata iz raznih oblasti nauke. Tradicija je da se svake godine dobitnici sa svojim nagradama slikaju pred ovog spomenika.

Kroz stranu studentisku štampu
Jeune EUROPE

Iz većeg napisa o Izraelu koji u jednom od svojih poslednjih brojeva donosi »Jeune Europe« izvadili smo nekoliko zanimljivosti:

»Govorite hebrejski« — objavljuju plakate postavljene tu i tamo. Povratak ovog jezika stvorenog još u početku n.e. je zanimljiva pojava. To je sredstvo za asimilovanje novih doseljenika, jedan neophodan esperanto.

»Ulpanim« su škole za intenzivnu nastavu na Hebrejskom. Učenici su doseljenici — mladi ili odrasli. Oni uče deset sati dnevno. Takvom brzinom nauči se hebrejski za godinu dana. Za one koji ne mogu da podnesu troškove školovanja u »Ulpanim«-u organizovani su u selima i gradovima specijalni večernji kursevi.

Sadašnji pretседnik Vlade i ministar spoljih poslova Izraela Moša Saret zauzimao je ovo i druga mesta još i u raznim kabinetima Ben Guriona. Kao i Ben Gurion i Moša Saret pripada stranci MAPAJ. No razlika između njih dvojice je u tome, što Ben Gurion govori samo četrnaest jezika, a Saret ih pruža novinarima na raspolaganje šesnaest.

UNIPRESSE

Svedska. — Studentski list »Ergo« u jednom od svojih brojeva donosi ovu belešku:

— Svi svedski studenti su obavezni prema državnom dekretu da daju informacije o svojim studijama i željama u pogledu svog budućeg zanimanja. Ove informacije su namenjene državnoj statističkoj službi. Kontrola nad izvršenjem ovog dekreta počinje sa ulaskom u studentski spisak. Očekuje se da će se dobiti, zahvaljujući ovom materijalu koji će proučiti Centralno statističko odeljenje, plan budućeg rasporeda akademskih zanimanja.

KOMENTAR

БАНДУНШКИ САСТАНАК

Буђење НОВИХ снага

њих догађа. Бандуншка конференција показује колико је штетно и несавремено дељење човечанства на непомирљиве светове и својим примером речито говори да други путеви воде миру и даљем прогресу и просперитету људске расе. Азиске и афричке земље инсистирају на додирним тачкама, на ономе што их све спаја, а не на ономе у чему се разилазе и разликују. Таквим својим ставом оне активно суделују у напорима којима човечанство може да се изведе из хладног рата — из још једне ере империјализма и свих оних поразних последица које он носи у себи — и упуту ка раздобљу мирољубиве сарадње међу народима, ка у дарању темеља једној прогресивној људској заједници.

Снага Бандуншког договора лежи у буђењу огромних до недавно потлачених маса Азије и Африке. Оне се појављују као један нови снажни и активни чинилац у међународним односима и збињањима. Својом заједничком акцијом оне сведоче да се на један део света не може више гледати само кроз добро тржиште јефтине радне снаге само као на налазиште драгоцених сировина које су намењене земљама често хиљаде километара далеких. Нису то више територије лишене сваког права, већ земље које су способне да управљају својом судбином и да учествују у решавању битних светских проблема са истим правом као и њихови бивши колонизатори.

Са појавом ове нове снаге на међународној позорници човечанство је много добило.

PRIGODNE VEČERI I DISKUSIJE

GODINA DANA RADA KLUBA ZA MEĐUNARODNU SARADJU BEOGRADSKOG UNIVERZITETA

Uskoro će se navršiti godina dana od osnivanja Kluba za međunarodnu saradnju nastavnika, asistenata i studenata Beogradskog univerziteta. Proteklo vreme je, svakako, dovoljno da se pogleda da li je on i koliko odgovorio zadacima i šta je potrebno preuzeti u daljem radu.

Pomoći našim studentima da upoznaju sisteme i uslove za studiranje u inostranstvu, da upoznaju organizaciju naučnog rada, približiti im daleke zemlje... a istovremeno, kroz saradnju sa studentskim organizacijama u inostranstvu, a pre svega sa stranim studentima na našem Univerzitetu, omogućavati im da što bolje i potpunije upoznaju našu sadašnjost i prošlost, — eto to su bili i ostaju osnovni ciljevi ovog Kluba. I može se odmah reći: Klub ih je imao uvek pred očima i sva aktivnost bila je sračunata na izvršenje ovih zadataka.

Bilo je često prijatno provesti večer u Saffarikovoj 7, večer posvećenoj borbi protiv kolonijalizma, posvećenoj Indiji ili Burmi, njihovoj kulturi, umetnosti, političkoj sadašnjosti, večer posvećenoj zemljama Južne Amerike ili Indije.

Na ovim oblicima rada Kluba leži u proteklom periodu ujedno i težište čitave njegove delatnosti. A oni nisu ni jedini ni dovoljni da bi se ova delatnost sasvim razvila. Upravi kluba se ne bi moglo prebaciti da joj nedostaju ideje o tome. Naprotiv. Samo se u njihovom ostvarivanju ide prilično sporo i to je jedna od osnovnih slabosti Kluba. Oдавно se već govori o formiranju grupa za proučavanje studentskih organizacija u svetu, socijalističkih pokreta, upravljanja univerzitetima itd. itd., a one još nisu počele da rade.

Sve je ovo ustvari jedna polovina zamišljene delatnosti kluba: upoznavanje naših studenata sa stranim zemljama. Ona druga:

upoznavanje inostranstva, pre svega studenata u njemu sa našom kulturom, našim studentskim pokretom, našim uslovima za naučni rad itd. nije u protekloj godini prevazišla relativno česte i svakako korisne razgovore u klubu sa stranim studentima. Zato je značajna inicijativa uprave Kluba da se izradi istorijat Beogradskog univerziteta. Time se neće zadovoljiti samo jedna potreba spoljne saradnje, već takođe i našeg unutrašnjeg života na Univerzitetu.

Slaba strana u radu Kluba je

dosada bilo i nedovoljno učešće nastavnika i asistenata u njemu. Pokretanje rada u ovim, maločas pominjanim grupama, a naročito izrada istorijata našeg Univerziteta, svakako će doprineti otklanjanju ovog nedostataka.

Ne treba se zanostiti da je Klub za ovu godinu dana, pogotovu što je ona i početna, mogao mnogo da uradi. Važno je da je krenuo i da je već urađeno nešto što se može analizirati i što može da služi kao baza za dalji rad.

N. P.

— Да Вам помогнемо, сер Вин стоне.

Карикатура: Мома Марковић

KONFESIONALNE ORGANIZACIJE

ORGANIZACIJE KATOLIČKE OMLADINE

(Nastavak iz prošlog broja)

Pre nego što krenemo dalje u razmatranje katoličkih omladinskih organizacija, treba reći: koju reč o organizaciji same katoličke crkve. Poznato je da katolička crkva nije nacionalna i da su dijecelne direktno vezane za Vatikan. Zbog toga je i osnovica svih katoličkih organizacija — dijecela. Iz is'og tog razloga dve katoličke Svetske federacije kao i Biro čiji je zadatak da njihov rad koordinira nemaju velikog značaja. Federacije i Biro ne odlučuju o osnovnim problemima i o razvitku pokreta. Oni samo u neku ruku predstavljaju vezu između Vatikana i organizacija. S druge strane u svakoj zemlji je poneki biskup, a neki put čak i nadbiskup direktno »zadužen« za rad sa omladinom. On je u zemlji najvažnija ličnost, ličnost koja odlučuje o svim pitanjima razvitka pokreta. Takođe je poznata stvar da sve katoličke organizacije od najmanjih osnovnih organizacija pa sve do najviših — do nacionalnih rukovodstava imaju u svom sastavu po jednog popa čiji je jedini zadatak, rad u toj organizaciji odnosno rukovodstvu. Taj sveštenik predstavlja u organizaciji katoličku crkvu.

Međunarodne katoličke organizacije koje stvarno imaju nekog uticaja su: Katolička radnička omladina i »Pax Romana« — organizacija katoličkih studenata. Pre kratkog vremena stvorena je i međunarodna organizacija katoličke zemljoradničke omladine — međutim ne može se još govoriti ni o njenom uticaju ni o njenoj veličini.

Iz statuta raznih katoličkih pokreta, kao i iz njihovih programa, mogu se izvući sledeće osnovne karakteristike tih organizacija:

— »Katolička omladina je pre svega crkvena omladina.«

— »kao što ruka ima pet prstiju, tako se i katoličke omladinske organizacije, da bi bolje odgovorile svojim zadacima dele na više organizacija za rad u raznim društvenim sredinama;«

— »nije dovoljno podeliti organizaciju samo prema društvenim sredinama, već ih treba takođe deliti prema uzrastu;«

— »specijalan zadatak je uzdizanje rukovodećeg kadra u organizacijama;«

— »jedan od osnovnih zadataka katoličkih organizacija je unošenje apostolskog i misionarskog duha u njihov rad.«

Iz ovih, objavljenih i javno proklamovanih principa, jasno se vidi i taktika i strategija katoličke crkve u radu sa omladinom. Katolička crkva prilagođuje svoje organizacije raznim društvenim sredinama. To je naravno u suprotnosti sa njenim stavovima koji ne priznaju klasnu podelu društva. Međutim, kada se radi o radu sa omladinom, crkva, i ne preza od prelazanja preko izvesnih svojih principa.

Uopšte o katoličkim organizacijama treba reći još i sledeće: One posvećuju sasvim posebnu pažnju raznim emigrantskim organizacijama. U Rimu je sedište najrazličitijih organizacija izbeglica iz istočnih zemalja koje često imaju samo zaglavljive za pisma, i neko rukovodstvo. Neki put ima i po nekoliko članova. Ali to im nimalo ne smeta da od Svete stolice dobijaju poobimnu materijalnu pomoć — i to pre svega za propagandne svrhe. To im takođe ne smeta u korišćenju vatikanske radio stanice.

Najзад, poslednje pitanje uopšte o katoličkim organizacijama je pitanje odakle im novac dolazi. Iz raspoložive dokumentacije, iz raznih zvaničnih i nezvaničnih izveštaja, iz katoličke omladinske štampe, je teško dobiti odgovor na to pitanje, ali može se naslutiti, pa i sa puno prava tvrditi da novac direktno ili indirektno dolazi iz podubokih vatikanskih kesa. Vatikan kako izgleda ne štedi kada se radi o omladinskim organizacijama.

Razmotrimo sada поближе pojedine katoličke organizacije.

(Nastaviće se)

Dragoljub NAJMAN

На практичном раду

ПОМОЋ СЕЛУ И СТОЧАРИМА

★ Наставак са 1 стране
села су пратили излагања будућих стручњака.

У седам часова увече сала Дома културе, била је испуњена до последњег места. Ученици Основне школе и осамдесетогодишњаци, велики број домаћица једном речју, читаво село било је ту.

После уводне речи о циљевима Народног универзитета Др. Слободан Шибалић, асистент Института за Инвазионе болести, одржао је очигледно предавање о Ехинококози. Затим је приказан филм о истој болести.

Друг Пањевић, асистент Института и Клинике за заразе, говорио је о свињској куги и ветеринарско-санитарним мерама за њено искорењивање. И ово предавање пратио је филм о истој болести.

Два краткотрајна филма о природним лепотама наше земље завршили су ову посету.

Становници села су нам саопштили, да су захвални екипи која их је посетила.

„Секција за помоћ селу и сточарима“ планира сваке недеље одлазак у неко село.

М. С. Стојановић

„ВАШАР ЈЕ БУО А НА ВАШАРУ“

(Радња и личности нису измишљене).

На балконима гужва а доле у кругу петоспратнице одржава се незванична ревија животиња пошто је зоолошки врт мрсто за званичну ревију. Са балкона усклици одушевљења. Доле медвед се гега на задњим ногама а мајмун се шепури одевен у живописну ношњу. Да му испод сукње не вири реп могао би се умешати међу децу која се играју на пролећној киши (доказ да је човек постао од мајмуна). Али зато они одушевљавају и оне на балконима и њихове власнике које са балкона гађају петодинар-кама.

Пријатељи животиња већ силазе у круг. Загледају посету као да им проверавају идентитет, а власник — Циганин — већ рекламира квалитете:

— Пет банке и на бандеру се пење!

Публика гуња. Јест добро је и то видети али пет банки је једна улазница за биоскоп. Један се на крају одлучује. Можда је то само реклама? треба проверити. И Циганин почиње да прави кругове око бандере са својом „Буцом“. „Буца“ неће никако на бандеру. Зар да врати пет банки? И он је нежно помилова по леђима. „Буца“ му показује да је остало још нешто од њене храбрости и без „пардона“ га стрпа под ноге. Са балкона аплауз. Па то је најуспелије ма да на програму није предвиђено. Ипак цивилизација је учинила своје и „Буца“ се „добровољно“ пење на бандеру.

— „До врха бандере“ јавља се онај што је „прежалио петобанак“.

— „Не може даље горе има струја“ објашњава Циганин.

— „До врха или враћај паре!“

— „Зар ти оћеш да ја останем без леб?“ јавља се власник и већ види како се његова средства за производњу руше мртва са бандере, како он остаје без посла...

— „Ајде немој да си „фрајер“ пусти човека“ виче неко што у „уметности“ не гледа комерцијалну страну.

Један из публике који је некад изјављивао (када је била ревизија места због слабог успеха) да никад код горе газдарице није станао него што је ова (управник), јер му нико није замерао што три године „тапка“ у месту, одушевљен узвикује:

— Е, људи једанаест година станујем код газдарице а ово још нисам видео!

Неки апсолвенти-староседеоци озбиљно закључују:

— Ух, што није свиња, а оволика!

— Море мани, видиш да је мршава као да нам је исти кувар (сетио се дискусије о кувару на конференцији дома).

Тамо даље мајмун показује своје вештине: „како официр сабљу паше, како девојка плаче кад јој момак иде у војска, како се девојка огледа када иде на састанак са момак“... Лете петодинарке.

— „Зашто не идете заједно“ пита неко радознано циганина?

— „Нећу да му сметам отац ми је“.

— „Лажеш ти, радите ви у копродукцији“.

Један члан управног одбора растура и ову лојалну конкуренцију на жалост „пријатеља животиња“ Публика се разилази гуњајући због неразумевача управног одбора за развој друштвеног живота. „Буца“ урла као разгласна станица у рано јутро.

Радња се одвија у Студентском граду.

М. Милосављевић

DISLOKACIJA

— rasterećenje postojećih i približavanje univerziteta narodu

Као општа примедба, организаторима II интеруниверзитетске конференције у Загребу, стоји да нису припремили документован материјал о станју на универзитетима у земљи по појединим питањима о којима се на конференцији дискутовало.

Та примедба нарочито важи за дискусију о структури Универзитета и факултета, те универзитетских и факултетских установа. Да ли ићи на централизацију или деконцентрацију постојећих факултета, да ли стварати завезде и institute за поједине научне дисциплине на читавом Универзитету или остати при постојећим установама са два-три научна сарадника. Одговор на ова питања могуће је дати само на бази документованог материјала, а иначе дискусија постаје апстрактна, као што је на конференцији и било. Ту, већим делом апстрактну дискусију усмерио је друг Никола Sekulić, председник Свеучилишног савеза Загребачког свеучилишта. Он је рекао да конкретна решења треба тражити у духу датих услова, али перспективно посматрана ствар налаже да се приде модернизацији факултета и научних установа и да се већ сада почне са планирањем стварања нових универзитета у нашој земљи, јер смо дошли у једну ненормалну ситуацију да имамо мамутске универзитета. Ректор Загребачког свеучилишта износи чињеницу да око 40% дипломираних студената има стално боравиште у Загребу, што значи да људи из провинције немају услова да се школују. Изнета је чињеница да се код нас студије завршавају у 26 или 27 godini života, чега nigде нема у иностранству где младићи постају самостални већ у 23 или 24 godini. Све су то разлози који говоре да универзитете треба приближити провинцији.

grebačko sveučilište стоји на становишту да је то корисна установа и у нашим условима, јер би Универзитет добио сараднике у лицу познатих стручњака из праксе. Став Beogradskog univerziteta је дијаметрално супротан. По овом схватању приватна docentura би могла негативно да утиче на избор наставника, јер би приликом конкурисања приватни docent, по неписаном правилу, имао предност над осталим кандидатима који су конкурисали.

За избор docenta представници Загреба и Ljubljane сматрају да је

неугодно поред доктората тражити и habilitacioni rad. Suprotno od ovoga, многи diskutanti су, држећи се Opšteg Zakona о Univerzitetima сматрали да је довољно једно или друго, јер тражити habilitacioni rad од научника са докторском titulom, значи само одуговлачење избора. Međutim, чини се да је при овој дискусији дошло до nesuglasica да ли је habilitacija само procedura за избор или посебан научни рад. У сваком случају морам се сложити с тим да само докторска titula није довољна podloga за избор у редове универзитетских наставника. Uostalom, praksa је pokazala да има доста научника који, нажалост, нису добри и као педагози.

M. S.

Из студентског града

О ЈЕДНОЈ ЗНАЧАЈНОЈ САРАДЊИ

Нема још два месеца од када је одржана конференција Социјалистичког савеза у Општини Нови Београд. Присутни студенти нису се осећали нарочито пријатно. Примедби на нерад студената у ССРН било је више него што су то они желели.

Општина у којој живи 2.500 студената није од њих имала никакву корист. И конференција је то констатовала. Контакт са грађанима уопште није било. Било га је на аутобуским станицама, а на њима смо постали познати као „безобразници“, „кавгаџије“ и „готовани“.

За последњих месец дана учињено је много да се студенти укључе у живот територије на којој живе. Медициналари су први почели. 96 студената медицине активно учествује у патронажној служби. Сваки од тих студената обилази по једног болесног грађанина даје му медицинске савете и води бригу о њему. Грађанима је одржано око петнаест популарних предавања из области медицине и хигијене. У организацији Црвеног Крста студенти медицине су најактивнији. Друштвени клуб је остварио пуну сарадњу са Народним универзитетом. Сва предавања, политичка, научна или уметничка су заједничка. Људи из ове Општине се сада често срећу са студентима, али сада у салама за предавања. Друштво за телесно васпитање „Партизан“ биће једно друштво на Новом Београду. Оно ће обухватити раднике, сту-

денте и ђаке. У последње време дискутује се о стварању једног културно уметничког друштва спајањем постојећег радничког друштва на Новом Београду и студентских културно уметничких секција.

Сновна организација ССРН у Студентском граду званично не постоји. Пре две године она је постојала. Али на папиру јер форме рада које су постојале у осталим организацијама ССРН нису биле погодне за студенте. Прошле године нађено је компромисно решење. Одбор Савеза студената вршиће оне дужности које припадају одбору једне основне организације ССРН. То се углавном односи на неке важније политичке манифестације и зборове бирача као и на неке формалне, али неке обавезе (на пр. плаћање чланарине). Омладинској организацији на Новом Београду пружа се такође помоћ приликом одржавања предавања.

Недавно је одржан састанак у среском комитету СКС Земун са представницима одбора Савеза студената Студентског града. На том састанку створен је план о активности студената у земунском срезу. Најпотребнија је помоћ студената медицине, ветерине и агрономије.

То су све облици кроз које се почело манифестовати учешће студената у животу Општине. Такав рад у многоме ће поправити утисак створен још ранијих година.

А. Мереник

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

Репортажа о бурманским студентима у Београду

**АКТИВ С. С.
ОСНОВАН У
„14 ДЕЦЕМБРУ“**

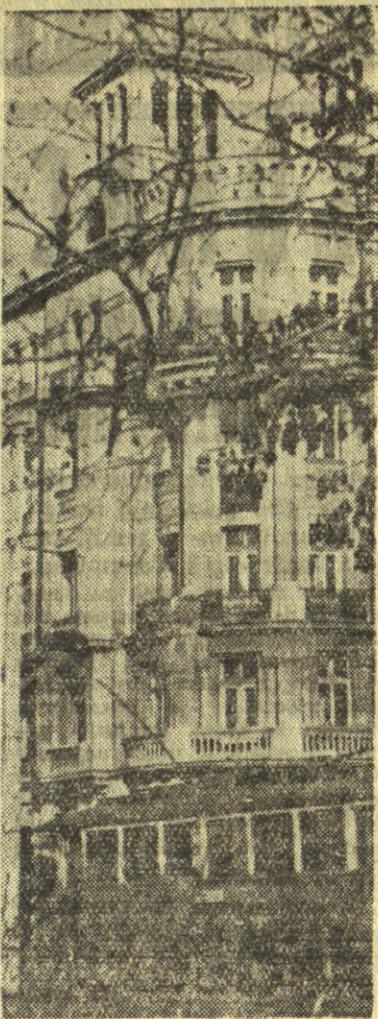
Колективни живот у домовима одвија се махом мање више слабије организовано. Негде има друштвених клубова а негде се има утисак да се живи као у хотелу. Заједничко време се састоји у становању а познајемо се из мензе. Остали део времена препуштени смо сами себи. Приређују се игранке, махом комерцијалног карактера, а шта је са другим начинима наше активности: са нашом помоћи ССРН, организацији СКЈ, омладинској организацији у граду. Како ћемо провести своје слободно време у дому, задовољити потребе разоноде и забаве корисније и интересантније. И крај у коме је дом очекује од студената више него што дају.

Због свега овога Универзитетски одбор Савеза студената дао је иницијативу за оснивање актива Савеза студената по свим домовима. Оснивање оваквих тела је нужно и неопходно, да се покрене друштвено-политички живот, културна и спортска активност. Универзитетски одбор имао је пре свега у виду друштвено политичку улогу ових тела. Ово неће бити дупли колосек студентске организације са одлучујућим компетенцијама, нити други управни одбор са одређеним статутом законски регулисаним, биће то тело које ће се залагати за развијање друштвено политичког рада и осталих активности међу студентима у домовима. Актив неће имати форму удружења Савеза студената на факултетима, али се не може идентификовати ни са управним одбором. Координациони одбор актива састављен од студената са свих факултета, имаће врло широко поље делатности. До сада удружења Савеза студената на факултетима нису имала увида у рад својих чланова у домовима па се догађало да су усељавали, односно добијали упуте за дом студенти који то не оправдавају понашањем у дому. Прелазило се преко опомена управних одбора, па су се дешавале немиле појаве (случај на Новом Београду). Решавање ових проблема је ван овлашћења управног одбора али они ипак нарушавају хармонију живота у домовима. Оснивање оваквих тела је новина у нашем Савезу студената па се не могу најпрецизније одредити њихове компетенције, односно проблеми на којима ће радити, али се надамо да ће пракса показати пуни смисао и садржај рада актива у дому. Овај актив ће помагати управном одбору у решавању социјално економских проблема преко конференција или састанака по факултетима.

★

Прошле недеље станари дома „14 Децембар“ су основали свој актив Савеза студената. Уочено је у дискусији да у овом дому није било уопште друштвено политичке активности. Управни одбор је ово прећутао чак се није јавио за реч нико да се самокритички осврне на досадашњи рад. Иницијативни одбор је предложио конкретне мере и акције које ће се предузети до краја године. Основаће се нешто као друштвени клуб, набавиће се часописи и штампа, шахови и радио. Одржаће се политичке и спортске усмене новине фудбалске утакмице са другим домовима и да се организује другарско вече за студенте дома које треба да постане традиционално.

Други део конференције био је посвећен проблемима дома.

Студентски дом „14 децембар“

Највише се говорило о побољшању хигијене, управник је из неог драстичан пример себе 163 у којој су додато је у шали, „егзистенцијалисти“. Такође су постављени захтеви забране употребе алкохола у бифеу и снижењу цена хране у њему. 17 другова је изабрано у Координациони одбор актива а управни одбор је позвао студенте да у што већем броју присуствују његовим отвореним састанцима.

Миле Милетић

**САМО ШТО НЕ
ПРОГОВОРИ**

Испред фотографија радова енглеског вајара Хенри Мура пред излогом енглеске читаонице је живо. Људи по сматрају неми. Одједном из средине допре девојачки глас:

— Само што не проговори! Сви су се зачудили. У чуду су гледали једни друге. Нису веровали да неко види верност у уметничком изразу Хенри Мура. Међутим, мало касније све се разјаснило гласом њене другарице:
— Лудо једна... па то је фотографија Хенри Мура...
А. Ј.

Diplomirali su ...

На Техничком факултету: Млодраг Голубовић, Милутин Павловић, Милена Николић, Љубомир Албиновић, Никола Ђорђевић, Милорад Антић и Драгослав Јовановић.

На Рударском факултету: Алекса Јанковић, Добрела Кољедин и Мирјана Димић.

На Фармацевтском факултету: Вега Васић, Зорка Видовић, Стојанка Канакли, Олга Шилзар, Драгобрад Станковић, Хермина Орбарт, Оливера Петровић, Марија Иванјца, Гордана Вучковић, Радомир Поповић, Зузена Ливарски, Драга Петровић, Љубица Павловић, Јелена Попов, Божидар Докмановић, Сикрет Арнауовић.

Zavodi, osnovne naučne organizacije

(Nastavak sa strane 1)

doktorskim tezama. (I po pitanju doktorskog rada odnosno njegove teze, opsega i nivoa postoje i danas najrazličitija mišljenja što svakako ometa rad na doktoratima, te je isto tako potrebno i ovo pitanje raščistiti).

Katedra na Mašinskom fakultetu, naročito za stručne predmete, nije se uopšte razvila i ostala je samo kao organizacija na har'iji. Teoretski rad se uglavnom odvijao po kabinetima predmeta, ali uglavnom samoinicijativno, retko rukovoden od strane nastavnika. Izvesno opravne za nerad katedre verovatno da leži u njihovoj organizaciji — često sastavljena od predmeta koji između sebe nemaju mnogo zajedničkog).

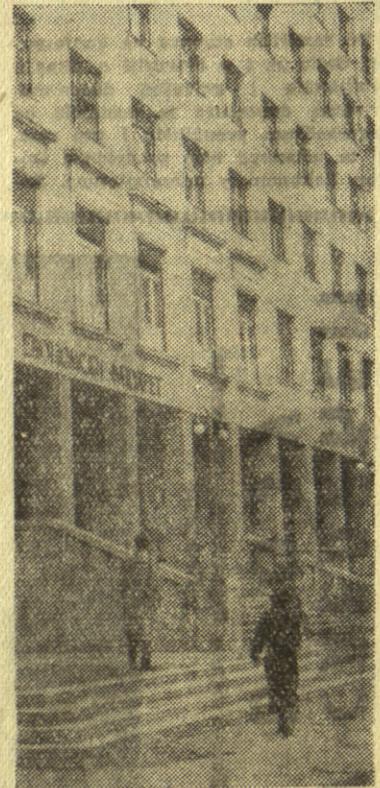
Na većini inostranih fakulteta, naučno-istraživački rad se odvijao po zavodima, rukovoden od jednog ili više nastavnika. Zavodi su tada osnovne naučne organizacije na fakultetu. To omogućuje da se kompleksi problemi rešavaju i da se zavodima koristi veći broj saradnika za svoje usavršavanje.

Mislim da bi ovo bio put za formiranje i usavršavanje mladeg kadra i na našim fakultetima, i da se otpočne tamo gde zato već ima uslova tj. gde su zavodi donekle formirani i snabdeveni.

Seminarski rad, veoma dobro i korisno sredstvo za uvođenje i spremanje kadrova i stručnjaka, do sada nije postojao (ili veoma retko) i tek sada se diskutuje o njegovom uvođenju.

Asistentima u pogledu pedagoškog rada pruža se veoma malo. Vrlo retke su diskusije sa mladim kolegama, a i međusobno, o načinima sprovođenja nastave kao i o korišćenju svih sredstava za njeno poboljšanje. Nisu re'ki fakulteti (Nemačka i Engleska) gde se asistentima (pod nadzorom nastavnika, u početku, a dočnije i samostalno) omogućuje držanje pojedinih delova predavanja kao i zamenjivanje odsutnog nastavnika. Na ovaj način se mladi kadrovi pripremaju za nastavni poziv, oslobadaju se nelagodnosti da pred većim forumima predaju i upućuju na sistematsko i dublje poznavanje predavane i proučavane oblasti. Mislim da bi i na našim fakultetima trebalo isto pokušati, jer već imamo stručno, pedagoško pa i naučno osposobljene asistente. (Forma bi se lako našla).

Izvesna iskustva ovakvog kom-

Једна перспектива Економског факултета

pleksnog odgoja mladih kadrova postoje na našim fakultetima ali bi ih svakako trebalo proanalizirati i šire primeniti.

Već sadašnji broj studenata, problemi koji se postavljaju od privrede, kao i potreba za usvajanje i razvijanje naučno-istraživačke delatnosti zahteva zna'no veći broj pomoćnog i nastavnog kadra visokih kvalifikacija jer je bez toga neminovno srozavanje nivoa nastave i nauke uopšte.

Realne mogućnosti za dobijanje iskusnijih stručnjaka iz privrede za stalni rad u školi ne postoji. Angažovanje i korišćenje stručnjaka iz privrede treba svakako forsirati ali za sada oni mogu biti samo dopuna, po izvesnim pitanjima i to povremeno. Glavno težište će ipak pasti na odgoj naučno-nastavnog kadra na samoj školi, za potrebe same škole kao i za potrebe privrede. Naša industrija već oseća potrebu za znatnim brojem stručnjaka sposobnih za naučno-istraživački rad, za svoje laboratorije i pogone, ona ih očekuje od škole. (U nemačkim školama na pr. znatan je broj svršenih studenata koji ostaju u školi, radeći kao pomoćno nastavno osoblje i kao saradnici zavoda, na

problemima naučno-stručne problematike, dok ne doktoriraju a tada najveći broj odlazi u privredu). Naši fakulteti moraće, svakako, da i nadalje zadržavaju istaknute studente za rad u školi. Ako se sa njima sistematski radi onda će od njih imati koristi škola, privreda i s'ruka.

Sistematski odgoj — rezimirano — bi se sastojao u radu na seminarima, vežbama sa studentima, radom sa starijim asistentima i nastavnikom, radom u industriji sa kojom odnoini zavod saraduje, radom na problemima privrede u samom zavodu kao i radom na problemu iz koga će mu dočnije biti data i teza za doktorski rad. Za taj sistematski odgoj treba fakulteti da počnu sa seminarima, sa intenzivnom kolektivnom saradnjom sa privredom radi brzog i potpunijeg formiranja zavoda. Pored toga treba rešiti i napred navedene probleme organizacione prirode kao i pitanje pravilnog materijalnog obezbeđenja mladeg naučno-nastavnog kadra. Statuti fakulteta će svakako ova pitanja precizirati i nadam se da će ovih nekoliko specifičnih faktora, koje sam naveo, kao i diskusija koja se u ovom listu sprovodi, pomoći da se donesu optimalna rešenja.

PAŽNJA

STUDENTIMA PRAVNOG I EKONOMSKOG FAKULTETA

Uskoro izlazi iz štampe
UPRAVNO PRAVO FNRJ
prva knjiga — od redovnog profesora Zagrebačkog sveučilišta dr. IVE KRBEKA i

ISTORIJA I TEORIJA KNJIGOVODSTVA
Od dr. RADMILE TEOFANOVIĆ

KNJIGE IZDAJE:
B I R O
ZA IZRADU OBRAZACA

Izdavačko-stamparsko preduzeće
BEOGRAD, Prizrenska ulica br. 6
Poštanski fah 479 — Telefoni:
26-065 i 28-107

ЈУГОСЛОВЕНИ - КРУНА ФЕСТИВАЛА

ИСТИЦАЛЕ СУ ФРАНЦУСКЕ НОВИНЕ

Јури воз кроз славонску равницу према Београду. Монотона клопара и клати се, а од тог клањена дрхта рука и свеска. Рукопис ми је немогућ и нисам сигуран да ћу сутра успети да диктирам тачно да се дактилографкиња не нервира. Ипак пишем. Не. Ја разговарам. Са Фуадом, младим Египћанином црпурастог препланулог лица, студентом друге године Медицинског факултета у Монпељеу у Француској. Додуше, то лице никада нисам видео, али је то лице овде предамном. Фуад седи у купеу брзог воза. Гледао сам га малочас, док је мала Мира, и поред свих молби и претњи маме и тате плакала, како у аутобусу, при расстанку, плачући диригује хором од 36 загребачких студената и пева заједно са њима „Зачукале, зачукале...“ Можда и сада, овог момента, у неком друштву веселих студената Монпељеа, Фуад пева ту македонску песму и учи и друге да је певају. Можда спава или мисли о својим новим пријатељима од којих се за десетак дана није одвајао, гледао их на свим пробама, а ипак одвојио 2.000 франака и на „црној берзи“ купио улазницу да би их посматрао на концерту који је био завршна приредба овогодишњег међународног студентског културног фестивала који је у Монпељеу организовала Национална унија студената Француске.

... Воз и даље клопара. Мала Мира је заспала. И мама дрема — на опрези да јој кћерчица не падне са седишта. Тата је узео себи слободу да мало тарће заспи. И ова Загребчанка крај мене је одложила књигу „Љубав госпође (не знам које)“ коју чита у енглеском оригиналу. Ја не могу да дремам. У возу волим да ћаскам са неким. Овога момента ми није потребан партнер за ћаскање. Гледам филм који нико и никада није ни режирао ни снимлио. Како да назовем тај филм? — Фолклорна група КУД „Иван Горањ Ковачић“. Наслов, као и сваки наслов, несрећно изабран, уопште нимало или сасвим мало казује. Погледајмо садржај!

КОСМОПОЛИТСКИ УНИВЕРЗИТЕТ

Француска унија студената није могла да изабере прикладније место за одржавање фестивала од старог медитеранског града Монпељеа, старог града близу шпанске границе, града са најстаријим Медицинским факултетом у свету, основаном још у XI веку, а и сада једном од најпознатијих и најпризнатијих у Француској, у граду са око 100.000 становника, од чега 7.000 отпада на младе, раскалашне веселе студенте, а ти студенти су, опет, један посебан мозаик боја, раса, националности, једно чудно а опет, дивно шаренило језика, наречја, схватања, религија — прави космополитски Универзитет.

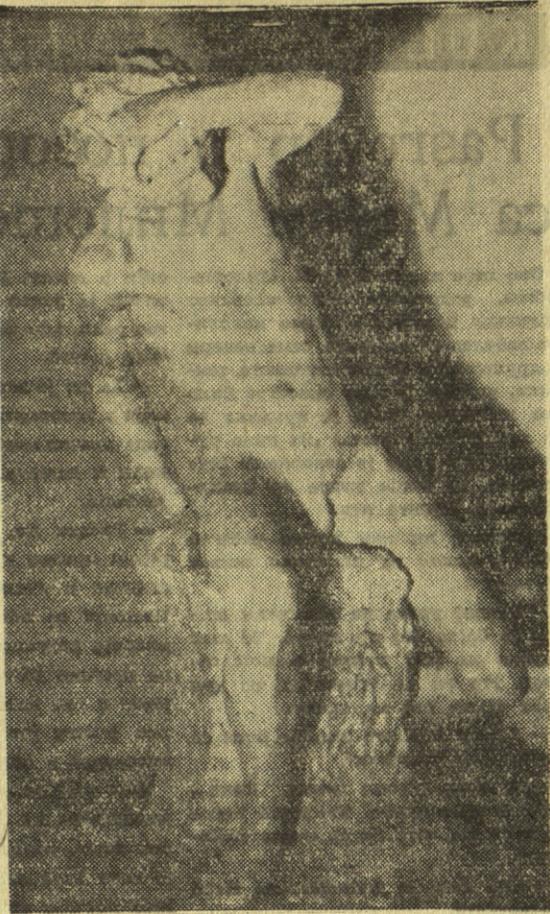
После љубљанске конференције о културној сарадњи студената ЦО ССЈ је решио да загребачки студенти претстављају Југославију на III културном фестивалу у Монпељеу. Избор није био лош. Јер се ради о фолклорцима, о групи аматера која је за последње две године пронела славу и лепоту нашег националног плеса широм Западне Европе: два пута гостовала је у Холандији и Белгији, три дана пунила највећу дворану у Амстердаму. Својом приредбом отворила је прославу 700-годишњице града Алкамара, имала част да да прва наступи у новоподигнутој згради позоришта у Винтерсвејку у Холандији, два пута снимана за телевизију и то у Ултрехту од фирме „Филипс“ а у Хагу играла пред телевизијском камером у природи при чему је, ни киша ни клизав терен нису омили да заврши „шесторку“ чиме је освојила симпатије публике.

УСПЕХ — БЕЗ РЕКЛАМЕ

За фестивал у Монпељеу они су послали унапред отштампан програм у коме је све предвиђено тако да двочасовни програм буде попуњен до у минут, иако се на пут спремало свега 29 играча и шест чланова оркестра. Са оваквим програмом они су од организатора фестивала добили почасно место — последње вече: „Југословени — круна фестивала“. На фестивалу је учествовало много група из Француске, затим: Немци, Холанђани, Шпанци, групе из Сирије, Алжира итд. Али ниједна од њих није могла својим програмом да испуни цело вече. Због тога Југословенима није била потребна нека нарочита реклама, а најмање да по граду у циљу привлачења публике, улицама певају и играју као што су други чинили. А ипак су важили за најсимпатичнију и највеселију групу.

„МУЗИКАНТИ СУ ВАМ ВИРТОУЗИ“

На пробама, а и на главној приредби, присутне је франпирала чињеница да тако мала група прикаже тако обиман и разноврстан програм. Музичари — само шест на броју, били су и тамбурашки и народни оркестар, а пратили су и македон-

Момчило Крковић: Акт

ска кола са бубњем, па и словеначка. Играчи, брзом променом костима били су час Далматинци, час Шумадинци, Славонци, Македонци. Изглеало је да Југословена има преко стотину.

Публика је топло примила извршену игру коју Загребчани изводе без стилизације, онако како је у народу забележена, само адаптирана за позорницу. Лепота речи наших песама одушевила је све, тако да су неки почели да уче југословенски језик. Студенткиње шпанског и италијанског језика Вили Франс у разговору са Југословенима хвата сваку њихову реч, записује их на длану или кутити од цигарета, затим је учи да би сутра изненадила своје саговорнике и неочекивано се умешала у њихов разговор.

„РЕЦИТЕ СВИМ ЈУГОСЛОВЕНИМА: ХВАЛА“

После прошлогодишње турнеје по Холандији и Белгији Културно уметничко друштво „Ковачић“ добило је од Вендера, стручњака за фолклор, писмо у коме ће поред осталог каже: „Међународна размена плесачких група... може више да допринесе миру и пријатељству међу народима, но све берлинске и женевске конференције“. Југословени су били центар пажње свих учесника фестивала и домаћих студената. Они су својим држањем освојили срца нарочито студената обојених раса који су, и поред свега, у овом француском граду осећају запостављени. Црнац Џон Рајт, такође студент, рекао је једном нашем: „Југословени не праве разлике између боја и раса, на конференцијама се боре против расизма и зато молим да свим Југословенима кажете ХВАЛА!“

На фестивалу учествовала је група каталонских студената из Перпињана. Преставници тог врелог, темпераментног и револуционарног народа који се бори за своја национална права у оквиру Француске, јако су се зближили са Југословенима, организовали им једнодневни излет на море и дали за њих специјалну приредбу. Сиријски студенти су за Југословене организовали пријем на коме је, поред осталог, приказан један ускокрачни филм о животу и напретку Сирије.

Својим достојанственим држањем, ова група загребачких студената је надвладала ону рутинерску, слеђену доследност руководиоца групе студената из Франкове Шпаније да се не залази у политику. Без обзира на вероватне последице, један од њих руководиоца викнуо је: „Вива Југославија!“

ОНА ЈЕ „ЗНАЛА СВЕ“

... Воз је стао. Да ли је ово Славонски Брод или тек Дуго Село? Није ни важно. Друштво се буди. Пожелео сам им добро јутро и наставио са писањем. Изгледа да локомотива узима воду.

Не забележих много кадрова овог мог имагинарног филма. Знам да ће ми уредник сутра рећи да је и ово предугачко. Морам га убедити да „пусти“ бар још овај кадар.

Француска студенткиња (не наводим име из разлога политичке дискреције) позива једног Југословена на црну кафу. У њеној соби читав пакет „Иманите“-а, шал са сликом голуба мира од Пикасоа, плакат „Фестивал бораца за мир — Источни Берлин“. Она је убеђени присталица Мориса Тореза, знала је за резолуцију Информбироа и „Југословенско скретање у воде империјализма“, али шта се налази у тој резолуцији не зна; она је била спремна да звижди када се Тито буде искрцао у Француску... Али после недељу дана, после многих разговора са Југословенима изјавила је: „Ја ћу бити прва која ће запљескати када Тито буде ступио на тле Француске.“

Милорад Стојановић

КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ ПИЈАНИХ ЛИЦА

У животу и у кривичној пракси постоје многи и различити случајеви да се кривична дела врше од стране лица која се налазе у неурачуљивом или битно смањеном урачуљивом стању, а такво стање настало је њиховом кривцом — услед пијанства. У разним законодавствима питање кривичне одговорности, као и кажњивање оваквих učinilaca кривичних дела различито је решено. Али начелно, опште је усвојено гледиште да ће таква лица бити кривично одговорна и кажњена за свако кривично дело које проузрокују.

Наш Кривични законик ово питање решио је на један начин који скоро у потпуности регулише ову материју. Тако он у чл. 6 став III прописује да ће свако лице бити кривично одговорно и кажњено ако је кривично дело извршило у пијаном стању, а пре него што се ставило у такво стање било је свесно и при томе је жељело или допуштало да дође до проузроковања одређене последице у таквом стању, или је било дуžno и могло бити свесно према својим личним својствима и објективним околностима случаја да предвиди наступане једне одређене последице.

У науци Кривичног права кривична дела извршена у оваквом стању позната су под називом *actiones libere in causa*.

Овакв пропис Кривичног законика у тесној вежи је са чланом 7 Кривичног законика који говори о умišљају и нехату и према томе сва кривична дела и питања кривичне одговорности на бази умišљаја и нећаћа адекватно се расправљају по том члану. Практично, то значи да онај učinilac одређеног кривичног дела пре него што се стави у стање потпуне опijenости, он је у неурачуљивом стању проузрокује одређену последицу, такв učinilac је умišљајни извршилац кривичног дела; у другом случају, када се пре-поставља да је učinilac био свестан или био дужан и mogao да буде свестан да ће у таквом стању извршити одређено кривично дело, онда се ради о блажем облику виности — нехату. И у једном и у другом случају, свест о забраненој последици односи се на једно тачно одређено кривично дело, не на кривична дела уопште, или ако се ради о таквим делима која могу да произиђу као резултат сталне и одређене професионалне делатности једног лица, онда такво лице мора да предвиди могућност наступанја свих кривичних дела која могу бити резултат пропуштања или погрешног вршења одређених службених радњи.

Разрађујући ове основне поставке позитивног законодавства, наука Кривичног права дошла је до резултата у којим све обличима може да се захтева и да постоји психички однос učinilaca; тако, он може да се изражава како на само стање пијанства, тако и на проузроковању последице. Једно лице може да се доведе свесно у стање потпуне неурачуљивости опijenјем са намером да у таквом стању заборави нешто што га тишти или жељи да у таквом стању доживи расположење за које нема услова да га таквом инаећ потпуно изживи, при чему он не жељи нити предвиди да ће у таквом стању извршити одређено кривично дело. У другом случају, učinilac кривичног дела умišљајно се опija са намером да у таквом стању изврши одређено кривично дело, а то стање да му касније послужи као извинјавачућа околност. У трећем случају, извесно лице, може да се опije не водећи о томе уопште рачуна, при чему није имао никакв однос свести према пијаном стању, тако није постојала ни једна реална могућност за предвиђање да ће у таквом стању проузроковати какво кривично дело. Законски основ као претпоставка за кажњивање оваквих učinilaca кривичних дела лежи у основној законској претпоставци за кривичну одговорност као и осталих učinilaca чији се психички однос може изразити у умišљају и нехату. Само разлика у основи за кажњивање свесних од несвесних — неурачуљивих због пијанства — лица лежи у томе, што код првих њихов психички однос према делу изражава се у моменту предузимања радње извршења (чинjenјем или нечинjenјем), док се код ових других тај психички однос претпоставља у моменту пре него што су се довела у стање потпуне неурачуљивости. Приликом примене члана 6 става III КЗ на конкретне случајеве, нарочито треба водити рачуна код нехатних кривичних дела уколико у посебном делу Кривичног законика није предвиђено кажњивање и за нехату извршено кривично дело, а дошло се до закључка, према одредбама које важе за акционе liberi kauza, да је такв učinilac био нехатан према проузрокованој последици. Тако, једно лице неће бити кажњено за кривично дело увреду ако је исто извршило у пијаном стању, а пре него што се с'авило у такво стање његов психички однос према томе делу изражавао се у нехату, јер Закон не предвиђа кажњивање за увреду и у случају када је нехатно нанећена. Ако суд приликом испитивања психичког односа učinilaca према извршеном кривичном делу дође до закључка да такв učinilac чак није имао ни могућности или постојање дужности да предвиди проузроковање те последице у пијаном стању, он ће га ослободити кривичне одговорности као и казне, а основ за такво ослобођење не лежи у томе што је такво једно лице било неурачуљиво, јер према законским претпоставкама пијанство никог не извинјава, већ зато што код таквог лица није постојао ниједан облик виности према извршеном делу, и такви случајеви, када између радње чиниоца и последице постоји узрочна веза а не постоји виност, могли би се расправљати на бази случаја.

Има случајева када једно лице изврши кривично дело у пијаном стању, али када, ипак, није доведено до стања потпуне неурачуљивости, већ се његова свест налази у стању битно смањене урачуљивости. Према чл. 6 став II КЗ предвиђа се блаже кажњивање за оне učinilaca дела који су у моменту извршења кривичног дела били битно смањено урачуљиви. Обзиром на то да у нашем позитивном законодавству не постоје одређене одредбе и за случајеве оних кривичних дела која су извршена од стране битно смањено урачуљивих лица, а у такво стање довели су се својом кривцом — опijenјем, то се поставља питање да ли ће овај пропис моћи да претставља привилегију и за овакве učinilaca. Услед непостојања одређених прописа за овакве случајеве у КЗ, то се ова питања обично расправљају према схватању науке Кривичног права, а у већи са одредбама КЗ који се посредно односе на ова питања. Ако, једно лице које се налази у стању битно смањене урачуљивости својом кривцом изврши неко кривично дело у таквом стању, а пре него што се довело у такво стање било је свесно или је могло да предвиди да ће у таквом стању извршити одређено кривично дело, оно неће моћи бити блаже кажњено, с наслоном на чл. 6 став II КЗ, јер је код њега и у моменту извршења дела постојао одређени интензитет свесћ према делу, што значи да је он био »двоstruko« вин. У случају да суд утврди да такво лице, пре него се довело у стање битно смањене урачуљивости, није могло да предвиди да ће у таквом стању извршити одређено кривично дело, онда би према општим схватањима нашег КЗ као и науке Кривичног права по овом питању могло бити блаже кажњено.

Cedomir MATEJIC

pro et contra

sa studentskih galerija

ASKETSKA SREDINA ŽANA VILARA

Povodom gostovanja pariskih umetnika

Mnogi zaista duhoviti pozorišni radnici opet ostaju daleko od pravih vrednosti savremenog pozorišta: oni se trude da nezavisno smišljaju, novim efektima podvrgnu svaki prilagodiv tekst. Ti inventivni rušioči smatraju da je traženje novog u pozorištu traženje neobičnog, zaprepasavajućeg, čudnog — bez opravdanja ili s još čudnijim opravdanjem. Izgleda pak da je svetsko pozorište prebolelo tu vrućicu rušenja i traženja koja, kao i skoro svi ekstremni i programski pokreti u umetnosti, nije ostavilo trajne vrednosti, ali je s nečim prečistila i pobudila na razmišljanje. Pokazalo se da teatarska suština dela, njegov smisao, pati isto toliko i od šarenih, bizarnih spektakla, kao i od naturalističkog sitničarenja.

Zan Vilar je shvatio tešku muku koja stoji iza svake lake pretstave i predložio svojoj trupi asketsko rešenje: glumac Državnog narodnog pozorišta odriče se svake iluzionističke pomoći — on, sam na ispražnjenj sceni, drži na plećima ceo komad. To za reditelja znači najteži put: nalaženje mere, odbacivanje svega i najvisprenije ideje, koja je sama sebi cilj, neprikladna pažnja na sebe. Iako se gledaocu uprošćen dekor i nedostatak rekvizita na prvi pogled mogu učiniti neuobičajeni, on se lako u toku pretstave može uveriti da to nije efekat odricanja, od efekata kako to često neobuzdano pojednostavljenje može da bude. Vilar nije, uklanjajući sve ono što gledaoca odvlači od glumca i reči, došao dotle da nam taj njegov potez bude oči i odvodi ih s komada — sada na drugu stranu.

Mladi intelektualci koji se cerebralno oduševljavaju novim »čakama« i »grifovima« u tome vide sinonim velike režije, bili bi ovde razočarani: Vilar, premda očigledno oštrouman i duhovit, nije bio nestašni dosetljivac, već reditelj određenog komada. To znači umetničku zrelost i skromnost.

*

»Sid« i »Don Zuan«, dva dela francuske klasike s kojima je parisko pozorište nastupilo u Beogradu, drame su »većitih tema«. U prvoj je to sukob dužnosti i strasti (ustvari sukob dveju dužnosti jer se strast, naročito ljubav, kod Korneja izjednačuje sa dužnošću, poštovanjem osobina izvesne ličnosti) koji sada »pitanjem izbora« aktuelizira Sartr. Danas nije redak slučaj da se Labrijerov sud po kome »... Kornej opisuje ljude onakve kakvi bi trebalo da budu, dok ih Rasin opisuje onakve kakvi su...« ispravlja u korist Korneja. U drugom slučaju to je pitanje smisla života, pitanje opravdanosti postojanja nekakvih pravila o ispravnom življenju. Izgleda da je velika zasluga Žana Vilara što je u ovoj Molijerovoj komediji labavo vezanih epizoda, osvetljavajući prvi jačko tu osnovnu temu otkrio i njenu scensku privlačnost, momente najviših dostignuća komedije uopšte.

Vojin DIMITRIJEVIĆ

»Don Zuan«: Zan Vilar u naslovnoj ulozi.

U obe pretstave, pružajući publici savremeno pozorišno ostvarenje (na osnovi klasičnog komada), Vilar nije bio zaslepljen večnom temom koja bi, apstraktna, umrtvila i osušila pretstavu kao zabavu. Pravi pozorišni stvaralac ima čulo za osobenosti ove umetnosti: on zna da pozorište ne prenosi samo ideju niti deluje čisto emotivno, on oseća da je ono vrsta distrakcije, jedan pleneći sled događaja koji se približava obredu. Delo mora da općini i nema za to nedostojnih njegovih delova. Pretstava Don Zuana je odličan primer, i kroz obradu pojedinosti i kroz mnogostrukost igranog samoga Vilara.

*

Asketsko načelo traži izuzetno dobre i ujednačene glumce. Mladi ansambl »Teatr nacional popilera« je, zaista, bez slabih mesta. Ipak, već pri prvom nastupu Žana Vilara u »Sidu« gde donosi jednog naročito kralja, osetilo se gospodarenje scenom koje sebi mogu da dozvole samo najsnažnije umetničke ličnosti. Njegov Don Zuan, sav u prelazima, od podlaca do viteza, pravo je remek delo spoljne, ali virtuozne glume. Danijel Sorano, koji je igrao Zganarella u Don Zuanu sa takvom sočnošću i nepatvorenom narodskom komikom koja se retko viđa kod iskusnih umetnika, jedna je od najizrazitijih figura ansambla. Na ročitu pažnju Beograđana pri vukla je Monik Somet koja je u ulozi Infantkinje u »Sidu« ispoljila veliki smisao za kazivanje stihova. Dok je u patetičnim trenucima uspevala da ispolji iskrene akcente tragike, u »Don Zuanu« joj je, kao donji Elviri, ta sklonost ka deklamaciji ponegde smetala. Popularni Zerar Filip pokazao se kao solidan pozorišni umetnik: njegov prvi monolog u »Sidu« imao je neposporno visoke lirске domete.

KULTURA ; UMETNOST

Разговор о позоришту са Матом Милошевићем

Ово није интервју са М. Милошевићем, редитељем Југословенског драмског позоришта. Само неколико забелешки са једне лепе вечери у друштвеном клубу студената технике, каквих је овог семестра било већ неколико. Вила је прилика да се добију обавештења „из прве руке“ од тога како је задовољан студентима из своје класе до Станиславског. Брехта итд.

— Хоћете ли нам нешто рећи о утицају улоге на психички живот глумца?

— Утицај улоге на психички живот је бајка. То су приче. То што кажем не иде против Станиславског, јер он не тражи да се код куће живи као на сцени.

— А шта мислите шта ће бити са Љубивојем Тадићем?

— Ја њега веома ценим. Само... глумци дуго живе. Трошење неравна није као што би се могло помислити.

— Код кога је дипломирала Нађа Подерегин?

— Код мене није.

— Како прилазите делу?

— У почетку носим магловиту визију претставе, чворне тачке које стоје прилично чврсто у току рада често мењам решења. Мој однос према глумцима је растегљив. Они су уметници и сами стварају.

— Коју улогу највише волите?

— Глумци обично кажу: Волим сваку, а нарочито ону коју моментано играм. Уствари се обично воли она која је донела највише успеха. Могао бих рећи Москва у „Волпоне“ „Идиот“ Достојевског.

— Шта је то систем Станиславског и постоји ли још нешто што је позориште, а да није то?

— Постоје две врсте глумачке уметности, уметност преживљавања на сцени, то је Станиславски и уметност претстављања, то је рецимо француско позориште. За време претставе глумац ништа не преживљава. Он у припремном раду улогу доживи и фиксира израз који је добио, а на претстави га репродукује. По Станиславском не треба фиксирати, него на претстави помоћу средстава које износи у своје „Систему“ глумац треба на сцени, да проживи лик. Савремени театар мора полазити од Станиславског. То је психолошки реализам. Форма даје могућност да будемо ближи савременом гледаоцу.

— А ко је Брехт?

— Брехт је човек који већ тридесет година проповеда нов театар. По њему глумац не треба да преживљава ни претставља, него да буде коментатор, да каже: ја нисам то, ја само учествујем у диску-

сији о писцу. Један енглески критичар је рекао да је Брехт то могао рећи, али није успео да оствари тако нешто.

— Да ли је могућ продор апстракције у позориште? Позориште је досада пратило књижевност. Да ли ће моћи и даље или је принуђено да заостаје.

— Расцеп не, али извештан природан процес у коме ће бити заостајања и сустизања нормалан је. Песници се могу надати да ће их касније разумети. Ми из позоришта не можемо на то рачунати. Ми немамо у том погледу одрешене руке као остале уметности. Још је архитектура у сличном положају.

Наш гост се поштено заморио одговарајући на километарска питања. Ипак, он је на крају рекао да је вече било добро и да му је драго што постоји овако велики интерес код наших студената за позориште.

Д. ВИТОВИЋ

Стојан Јозић:

Акт

ПРИЧА СТУДЕНТА/ПРИЧА СТУДЕНТА/ПРИЧА СТУДЕНТА ПРИЧА СТУДЕНТА/ПРИЧА СТУДЕНТА

Када је млади поручник Вербартон, који је привремено заповедао четом Бленочких браћана, преузео свој ров, капетан кога је смењивао рекао му је:

„Овај отсек није толико нездрав: свега су десетак метара од нас, али то су неке питоме Швабе. Траже само да их оставимо на миру.“

„Размрдаћемо их мало,“ рече Вербартон својим људима пошто је мирољубиви ратник отишао.

Када дивље животиње хранимо одвећ добро, можемо их припитомити. Ипак, неколико добро уперених удараца натераће их да поново подивљају. У част тога начела, Вербартон је, снабдевши се светлеом гранатом, послао њу, уместо увис, право у немачке ровове.

Неки узбуђени саксонски стражар повика: „Напад бацачима пламена!“, Швапски митраљежи почеше да штећу. Очарани Вербартон одговори ручним бомбама. Непријатељ позва у помоћ артиљерију. Телефонски позив, звиждук шрапнела — непосредни одговор британских тешких топова.

Идућег дана је немачки коминике тврдио: „Британски напад под заштитом бацача пламена код Х... потпуно је разбијен комбинаваном ватром наше пешадије и артиљерије.“

Редов број 0275 Скот, који је свога краља и отаџбину служио под набојним Вербартоном, од срца се није слагао с херојским ме-

contra

abc

BORHERT NA LICITACIJI

Ako niste pročitali pogovor knjizi Volfganga Borhertha »Generacije bez mladosti« od Ivana Ivanjija možete ga naći (nepromenjen, očuvan, potpuno nov) u časopisu »Književnost« br. 3 za ovu godinu.

Ako ni ovoga puta ne budete pažljivi prema mladom piscu pogovora, ne uznemiravajte se! Možda će se naći neka izdavačka kuća koja će u posebnoj brošuri izdati ovu značajnu afirmaciju Ivana Ivanjija.

Z.

Posle izlaganja o reakcijama na književna dela Tomasa Mana, u predgovoru na knjigu Tomasa mana »Doktor Faustus« (»Književne novine 3-4«) Oto Bihalji-Merin ispisuje ovaj paragraf:

»S osećanjem velikog priznanja čitao sam ove redove (moj predgovor za »Carobni breg«) koji, puni tako lepe simpatije, pružaju jednoj strani publici predstavu o mom skromnom duhovnom cars'tvu...«

Primer kako se žrtvuje skromnost da se rasvetle značajnosti.

NIŠTA BEZ JAVAŠLUKA

13 aprila u bioskopu »Kozara« održana je za beogradske studente pretstava novog francuskog filma »Crveni i crni« sa uvodnom reči Zerara Filipa. Umesto objavljenog predavanja, francuski glumac je hteo da odgovori na postavljena pitanja. Publika je u tome bila obaveštena nekoliko trenutaka pre početka. Pitanja nije bilo, a ni organizatori nisu imali nijedno na umu. Oni su se ograničili na to da Filipu stave na raspolaganje čudljivi mikrofoni i prevodioca koji, pored sumnjivog znanja francuskog, nije bio u stanju da pamti ni dve rečenice koje je govornik izgovarao. Svršilo se time što je Filip rekao bez pitanja nekoliko konvencionalnih reči koje su bile jedna po jedna prevedene. Da se postupilo ozbiljnije, čuli bismo možda neku zanimljivu stvar.

АНДРЕ
МОРОА

МАЛО

тодима свога претпостављеног. Не зато што је био кукавица, већ због тога што га је рат изненадио баш када се оженио привлачном девојком, а како то каже хусарски капетан Гедзби, „ожењен човек је само упола човек“. Скот је бројао дане које је провео у рововима.

Бог који чува љубавнике умешао се идућег дана путем обичне цедулице која је из баталјона тражила једног човека, механичара по струци, да надгледа машину за дезинфекцију одећа која је била у П... П... је било згодно месташце бар петнаест километара далеко од фронта, напуштено од становника, али ипак сигурно и угодно склониште за рововског мученика.

Редов број 0275 Скот механичар по струци предао је своје име. Поручник га је неповољно оценио, пуковник га је препоручио, а генерал наменовао. Неки стари лондонски аутобус обојен у војничку сиву боју одвезао га је у нови живот, далеко од Вербартона и његових опасости.

Машина којом је Скот имао да се бави била је у дворишту једне школе, старог здања

POJEDNOSTAVLJENA ISKRENOST

SLAVKO VUKOSAVLJEVIĆ: »MOJA JEDINA MLADOST«

Lirski početak u »Lirici«, pesnik u »Kadinjači« i pisac zbirke »Šta ti kaže Marija« bio je veći i voljeniji po pesmama objavljenim u časopisima i listovima, nego po onome što je dao u zbirka.

Poezija ove zbirke se čita sa la-koćom, ne pokreće nas mnogo često na filozofsko meditiranje, aso-cira konstataciju da je poetski svet Slavka Vukosavljevića zaokružen, a li ne široko obuhvaćan:

»Već nema ništa u meni što može još da gine
Tražeci nekoga drugoga, izgubio sam sebe sama,
pa su mi ruke prazne, ko zraci mesečine,
a nežnost mi je more sa pu-
stim obalama.«

U ovoj strofi — pod naslovom »Rub« — sadržan je ceo poetski do-življaj zbirke. Razboleo se S. Vu-kosavljević, ali nije otišao u bezlič-nost, još uvek je prisutan u vremenu koje ga je učinilo ovakvim i o-staje tu u našem prostoru da zajed-no bdimo nad neminovnostima:

»Čudno sam pevao himnu za
jedno bolje vreme,
čiji smo svesćenici i zapa-
ljene žrtve.«

Pesnik se oprostio od nas, pone-kad, »prolećima novim da se da«, odbegne ponekad u romantičnost — potrebno osveženje, ali, uzalud:

»I odbegli smo, željni, ali u
svoju blizinu.
(Odiseja)

Duboko je uronio Vukosavljevi-ćev pesnički nerv u naše vreme i naše tvrdo tle, i pesnik nam da-ruje jedno sentimentalno opravda-nje i ohrabrenje:

»A ja se samo tešim i neću
ipak da ćutim,
biljem prokletih snova bla-
goslov rana vidam,
pod sobom osećam zemlju,
nad sobom zvezde slutim,
pa dok me danju ruše, ja
se po noći zidam.«
(Beline)

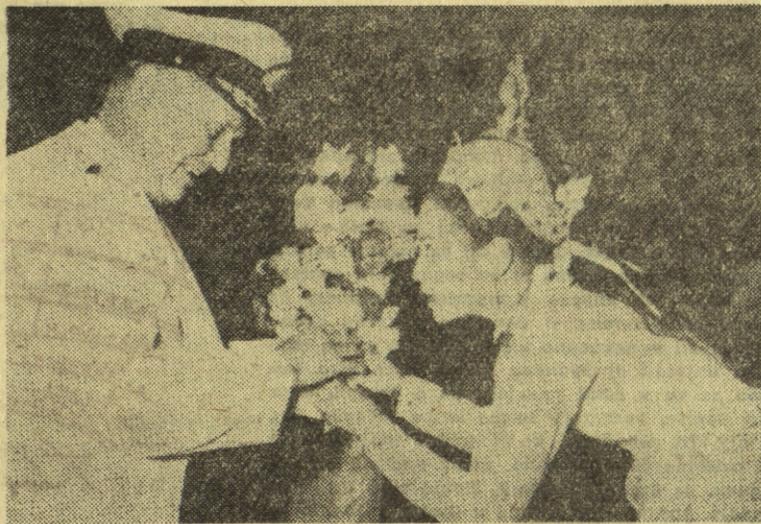
Poezija ovakva ubeđuje u pesni-kov nemir, u probdivene noći (ma-da toga ovde nema previše). Iskreni ton ove zbirke — zbog koga je sva-ka pomisao na pozu paralisana — prisutan je u najdubljim pesmama (Mladost, Odiseja, Ceo jedan život). Počev od nevestog duga tuzi za de-činstvom (Melanholijska na dečjem vašaru) do vanredne zamišljene i projicirane »Mladosti«, mnoge pesme su dokument svesnog proživljavanja:

»Moja jedina ljubav, šira od
moga groba,
na okukama mira najljubila
se nije.

Ona se našla na stazi u jed-
no mučno doba,
ona je možda mrtva, ili se
možda krije.«
(Ceo jedan život)

Jedna evidentno ponavljanje ipak utiče da se ova zbirka primi sa ko-eficijentom rezervisanosti prema pe-snikovom registru emocija. Bezazle-no afektiranje sa umiranjem: »Evo ovako sam umro ja«, »Već nema ni-šta u meni što još može da gine«, »A već sam dobro znao šta sve u me-ni gine«, »Ubijah, i gorko žalih, sve što u meni živi«, — pomaže nam da ponekada, pomislimo o pesniko-voj neinventivnosti.

Iskrenost nije u ovom pesniku našla vrsnog interpretatora. Velika slabost ove zbirke je odsustvo hrab-roš'i kod pesnika da svoju poeziju oplodi modernijim izrazom; jer, a-ko se ova poezija oseti i prione uz našu slabost ka iskrenosti, onda je opravdano ustvrditi: više je osećao nego što je rekao. Emocija, pun po-etski nerv, često je ovde zapretan indiferentnim figurama. To ide čak do spomenarizma:

»Na kraju krajeva kaži
to Volim teško kao stena —
gurni planinu laži
bez imena.«
(Ljubav)

U fakturi je Slavko Vukosavljević prilično svoj. A u izrazu nije bogat, iako, treba reći, ova je zbirka očito napredovanje. Tamo gde se odvoji od načina koji mu je pod rukom, Vu-kosavljević ne postiže više od for-malističkog vežbanja (Engleska, Lju-bav, Prisećanje).

Zbog koncentra'ta iskrenosti i po-jednostavljenog izraza, ova poezija ima brojne čitaoce.

MIRKO MILORADOVIĆ

„TITO U AZIJI“

J. SMOLE

Politička biblioteka sveska III —
Kultura — Beograd 80 str.— 40 dinara

Dobro je postupila Kultura što je uvela ovu jeftinu i informativnu pu-blicističku ediciju.

U poslednje vreme na našem knji-žarskom tržištu nije bilo uopšte o-vakvih popularnih brošura koje su se neposredno posle rata masovno štam-pale u velikom broju i tiražu.

Prve dve sveske su bile: Ekonom-ski problemi Jugoslavije od Sv. Vu-kmanovića — Tempa, i predavanje o-držano u Oslu: Socijalistička demo-kratija u jugoslovenskoj praksi od Edvarda Kardelja.

Poslednja sveska TITO U AZIJI koja je ovih dana izašla iz štampe zaslužuje posebnu pažnju zbog toga, što je ovo prvi napis u obliku knjige o istoriskom Pre'sednikovom putu po Indiji i Burmi.

Zapravo to je putopis vešto kom-ponovan od niza reportaža i utisaka koje smo većim delom već čitali u dnevnoj štampi. Pisana zanimlji-vo, tečnim novinarskim stilom iz rutiniranog pera mladog urednika »Borbe« Jože Smolea, ilustrovana

mnogim slikama, ova se knjižica sa zadovoljstvom čita.

Smole je ne samo očevidac, nego i talentovani registrator doživljaja i događaja.

Pokraj svega pisac je bio na ma-hove i iskusan politički komentator koji na osnovu govora i političkih razgovora kao i poznate Indisko-ju-goslovenske deklaracije iznosi sop-stvena središta o značajnim princi-pima aktivne mirne koegzistencije među narodima, koja je prilikom su-reta visokih državnika, označena kao jedan od najvažnijih miroljubi-vih putokaza savremenog čovečan-stva.

M. MRĐANOV

pro et contra

levi rakurs

ДВА СУДСКА ФИЛМА

„ЗЕЛЕНИ ШАЛ“ И „ПРЕ ПОТОМА“

Филмови који се баве ислеђивањем и пресуђивањем злочина зову се код нас криминални филмови. Енгле-ска филмска терминологија разликује две врсте филмова који обрађују ову тему: по-лициске и судске филмове. Није реч само о језичкој фи-неси него о два стандарда филмске индустрије.

Полициски филм слика го-њење човека за кога постоји претпоставка да је кривац и хватање је и логичан и пот-пун завршетак ове јурњаве. Судски филм почиње тамо где се полициски завршава. Оптуђени је познат од по-четка филма. Сама, ова чи-њеница довољна је за суђе-ње али и не за судски филм. За филм је потребно да оп-туђени не буде крив.

Ту постоје две нијансе. И-ли ће оптуђени бити невин зато што дело за које га ту-же није извршио; то значи да је крив неко други. Ово је стандардна и комерцијална варијанта ове теме. Она обе-ћава природном својом дина-миком узбудљив филм у ко-ме ће довитљиви адвокат да докаже до краја филма да је истина сасвим другачија него што је замишља суд и публи-ка. Друга варијанта ове теме је много ређа: оптуђени је извршио дело и то је нео-спорно од почетка филма, у судници се одвија суђење својим нормалним правним током и оптуђени бива осу-ђен али је сам филм једно посебно суђење онима који су довели до тога да злочин буде извршен.

Зелени шал је стандардан добро рађен филм прве вари-јанте. Са мером су искориш-ћени потенцијали узбудљи-вости које пружа судска дво-рана, дато је понешто и од живота, личности захваљују-ћи више глумцима, имају с-воју тежину и боју. Међутим јасно је да овај филм не би издржао једну трезвену ло-гичку анализу. То се данас код оцене оваквих филмова најчешће и не ради. Они и-мају своју сврху у трошењу времена и забаву и та их сврха ослобађа одговорности које имају филмови са умет-ничким претензијама.

Последњи уметнички пле-доаје Андре Кајата Пре по-тома ванредан је репрезент друге варијанте судских фил-мова. То је вансудска Каја-това пресуда кривцима изван дворане — родитељима и дру-штву. Кад бих рекао да је та осуда теза филма мислим да то не би била прва реч. То би отприлике значило да уз коришћење уметничких и филмских средстава произи-лази извесна теза. Међутим теза не произилази — сам филм је теза а све остало, рађња, личности, односи, све је то подређено тези у најве-ћој могућој мери. Конструк-ције у радњи уколико их има а има их, не одузимају ништа делу овакве врсте. Оне су као и личности пречишће-не у великој мери свега по-себног субјективног, без на-мере да потсећају на свако-дневне животне ситуације и представљају једну средњу вредност одређених живот-них ситуација и одређених личности из разлога да би боље и свестраније служиле тези.

То је хладни прорачунат филм. Од својих првих фил-мова наопако Кајат је напу-штао оне, у детаљима ситне људске и поетске моменте и одговарајуће занатске и у-метничке ефекте који делују на наша осећања. Тако, ње-гово последње дело више ан-гажује наш разум и погађа нашу друштвену савест. О-вим филмом велики уметник стигао је до тачке преко ко-је ако хоће да говори са сна-гом којом је говорио раније не може да откида од заната и уметности на рачун убед-љивости у тези. Чак бих ре-као да су „Правда је задо-вољена“ и „сви смо убице“ убедљивије деловали и јаче погађали мада у њима ова оштрица није била изражена на тако упадљив начин.

Д. С.

ПРИЧА СТУДЕНТА / ПРИЧА СТУДЕНТА ПРИЧА СТУДЕНТА / ПРИЧА СТУДЕНТА / ПРИЧА СТУДЕНТА

ИРОНИЈЕ

покривеног бршљаном. Управитељ опат Обо-кан примио га је, када је приспео, као да је генерал.

„Јеси ли католик, сине?“ упитао га је ен-глеским језиком који се предавао у школи.

Скот срећом није разумео и одговорио је нејасно

„Да, господине.“

То нехотично одрицање од шкотске през-битеријанске цркве обезбедило му је собу која је припадала мобилисаном белгиском професору и постељу са чаршавима.

Ваш у том тренутку капетан Рајнекер ко-ји је командовао немачком батеријом тешких топова у Пашенделу, био је врло рђаво распо-ложен.

Вечерња пошта донела му је двосмислено писмо од његове жене у коме је она сувише често изигравајући равнодушност помињала неког рањеног гардиског официра кога је не-говала већ неколико дана.

У току ноћи прегледао је полагаје на иви-ци шуме и наједном рекао:

„Волфганг, имаш ли гранате при руци?“

„Да господине.“

„Колико?“

„Три.“

„У реду! пробуди Терезину посаду.“

Своје прорачуне проверио је на мапи.

Полупоспани људи напунили су огроман топ. Рајнекер даде знак и граната одзвизда кроз ноћ тресући свакога и свашта.

Редов број 0275 Скот који је обожавао сво-ју жену и због ње примио место које није на пољу части, спавао је тада мирно у соби мо-билисаног белгиског професора, а капетан Рај-некер, кога жена више није волела и у коју више није имао поверења, корачао је бесно тамо амо по студеној шуми. Те две ствари толико далеко једна од друге, развијале су се независно у равнодушном свету.

Рајнекерови прорачуни, као и сви прора-чуни били су погрешни. Промашао је стотина метара. Циљ му је била црква. Од цркве до школе било је стотинак метара. Лак ветар по-већао је девијацију за пет шет метара и о-тог тренутка Рајнекеров и Скотов положа-је редова број 0275 Скота примиле су гранату почињали су да имају заједничке тачке. Грудн калибра 305 у пуном лету и био је разбијен у хиљаду комада који су потврдили крај Ско-товог положаја.

Превео
В. Димитријевић

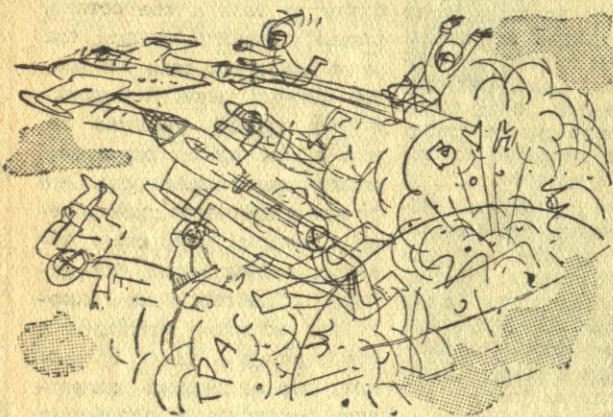
»Sid«: Zan Dešan kao don Diego! Z. Filip kao don Rodrigo

ГЛАВА III

Гари дуго времена није имао вијести са Земље. Само се тако може схватити да је његов првобитни план, за једну од успутних станица, одредио Формозу.

Гари је имао грдне муке да умири друштво. — Ако већ мора да се гине — говориле су грађанке Тере — вратимо се да умremo на родној грудн. — Гари је успио да пробуди радозналост својих сапутница и тако је, промјенивши правац, наставио пут. У првом граду Гари је кажњен због изазивања јавне саблазни и морао је да набави велике количине текстила. ...Коначно, ипак, стигао је пред Савјет безбедности и затражио азил за своје штићенице и помоћ да ослободе

Теру. Претставници великих сила, прије него што се одлуче, хтјели су да знају: коме блоку припадају новодошавши. У ту сврху почеле су врло живе идеолошке дискусије. У дискусијама, по неком старом обичају, није учествовао онај о коме се одлучивало. Ипак, претставници Тере упитани су шта мисле о ратификацији париских споразума. Када су ови одговорили да о томе немају баш никакво мишљење, неке су делегације стале на становиште да становници Тере још нијесу дорасли да

уживају суверенитет, и да је то, вјероватно, разлог који су имали у виду колонизатори Тере. И они су им дали за право.

У међувремену, претставници великих сила добили су инструкцију од својих влада, да заузму супротан став од оног којег заузму делегације из противничког блока. И тако... чекали су и једни и други. Вријеме је пролазило.

Задњи становник Тере умро је у тренутку када је захтјев Тере стављен на дневни ред Савјета.

Погреб задњег становника Тере био је величанствен. Било је веома дирљивих говора.

То је, укратко, трагедија Тере.

...Агресори Тере били су (они су то и сада) врло чудна бића. Потребна је „најживља машта“, како је то некада писало у једном листу, да би се створила права претстава о њима. Но, и поред најживље маште досада се, заправо, незна како они изгледају. На сваки начин, зна се да нијесу никакви љепотани.

На овом мјесту:

Мери се намршти.

Сам самозадовољно поглади своје залиске.

Шеф је излагао даље:

— Иначе, тврдило се да су без разума. Ја у то сумњам. Не зато што имају веома развијену технику. То се, кажу, у историји дешавало народима без нарочито много памети. За сумњу имам други разлог. Но, о томе касније. Колико ми је досада познато, заједничка им је са људима жеља да јашу друге. Имаћемо прилике да утврдимо ко је даље развио ту особину. Кажем имаћемо прилике зато, што су та бића, приликом инвазије Тере нашла у лабораторији оне микрофилмове са Земље које је тамо однио Гари. Изгледа, Земља им се сасвим допала и прије неколико дана спустила се на територији државе Јохајо, прва, сада већ знатно усавршена, летелица са титанима. Прва обавјештења о њиховом доласку добио сам са закашњењем — неколико минута пошто су се спустили. Досада, нијесам предузимао ништа зато што сам претпостављао да ће и сами увидјети како ствари, када се гледају са Земље, изгледају много мање забавне. Но, они ипак остају. То, нажалост, не потврђује моју тезу да су нарочито паметна бића. И тако, наша секција ће морати, још одмах, да ступи у акцију. Прије него што сам позвао вас двоје, упутно сам Џекија и Смита у Јохајо да

испитају ситуацију на лицу мјеста. Сада очекујем извјештај.

Сам и Мери били су веома узбуђени.

Агент секције великог шефа не смеје да се узбуди макар да се њему на очиглед Земља почне да распада дуж свих меридијана.

Сам и Мери знали су за то правило.

И Сам је почео да жваће гуму и да пљуцка на тепих. Мери је узела да разгледа филмски журнал.

Шеф је био задовољан. Јер шеф није малтретирао своје људе. Шеф је само тражио да раде оно што им он каже.

Сказаљке на атомском часовнику поклопише се.

Шеф притисну на дугме. На супротном зиду затрепаше зраци. Пејзаж Јохаја: бујна зелена ливада таласала се на вјетру...

— Хало Климе! Овдје шеф, шта има ново?

У дивљем трку пољаном је јурио Клим. У корак за њим скакутао је Џеки. На петама нијесу имали блокеја.

— Сигурно већ дуго трче — помисли шеф.

— Као на хиподрому — усхићавала се Мери.

— Дакле, шта је дођавола, Климе?

Клим се исцери и показа нешто шефу:

— Нијесам никакав Клим. Ја сам једноставно дорат.

И од када то знам много је простије. Бар немам никаквих илузија.

— Море шта објашњаваш, клепни га копитом и тачка — савјетовао је Џеки.

Забринут за свој ауторитет, шеф брзо искључи пренос.

— Дакле, мртви су — промрмља шеф.

Сам се зачуди:

— Како мртви, тако дивно касеају?

— Будало, мртви су за секцију. Они су у власти господара без разума.

Ужас завлада Самом.

Језа набра Мерино љупко лице.

— Спаси нас шефе! — климнуше у исти мах.

— Добро, спасићу вас — рече шеф и дубоко се замисли.

(Наставиће се)

Табела III групе

Економист	3	3	0	0	14:4	5
Студ. град	3	3	0	0	10:6	6
Архитектонац	2	1	0	1	3:3	2
Младост	3	1	0	2	9:11	2
Електричар	2	0	0	2	3:7	0
Медицинар II	3	0	0	3	3:13	0

БРОЈ 11

СТРАНА 8

СУДИСКО

osvrt

ПИТАЊЕ АКТУЕЛНО

Голмански проблеми

Овогодишње фудбалско првенство Београдског универзитета треба, за разлику од досадашњих првенстава, која су се мање више заснивала на куп системима и на којима су право наступа имали сви студенти, игра ће се на принципу лига и право наступа имају само играчи-студенти регистровани код фудбалског центра Београдског универзитета.

Наравно, оваква организација захтевала је обимне припреме, како код клубова, који су морали организационо да се учврсте да би могли да одговоре својим обавезама према центру, тако и код центра који је морао да обезбеди игралишта, основна материјална средства и остале ствари око организације такмичења. Резултат оваквог рада био је рекордан број пријављених клубова.

НЕВРЕМЕ ОМЕТА

Првенство се одвија у три групе и досада се углавном одвијало нормално, иако су у првом колу дате две утакмице парфорфе. У првој групи „Електричар“, а у другој „Фармацеут“, док се у трећој групи првенство одвија без тешкоћа. Кол овога се мора узети у обзир и чињеница да време уопште није било наклоњено такмичарима и да су скоро све утакмице одигране по киши и блату.

Тако и прошле недеље такмичари Универзитетског фудбалског првенства нису имали среће. Због невремена четири утакмице биле су одложене. А одигране утакмице показале су да најбоље екипе немају голмане. Тако је САСК изгубио од „Машинца“ са 5:3. Навала машинца имала је само пет шанси. Кроз пет продора навала „Машинца“ постигла је пет голова, и победу над екипом која би по просечном квалитету својих играча

требала да се бори за прво место. Слично се одвијала и утакмица Студентски Град—Медицинар — 5:3 због голмана! Голман Младости Витковић отпутовао је о свом трошку са студентском фудбалском репрезентацијом у Француску. Без голмана, са десет играча и халфом на голу, Младост је против „Економиста“ играла са 0:3, да би у другом полувремену поправила резултат на 3:5. „Рудар“ и „Грађевинац“ играли су нерешено — 2:2.

ЕКИПА „ТЕХНОЛОГА“

Спорт на Београдском универзитету ове године нагло стасава. У овогодишњим првенствима Универзитета боре се много више екипа него у ранијим. Већ за неколико месеци рада потсавези који су оформљени у оквиру Спортског одбора оправдали су реорганизацију. Али, тај успон намеће проблеме који претстављају кочицу. Један од њих је свакако и судиско питање. У оквиру овогодишњег универзитетског првенства треба да се одигра, на пример, 62 одбојкашке утакмице, 34 кошаркашке, 48 фудбалских, итд. Ко ће да води толике утакмице — једно је питање. А друго — те утакмице играју више мање почетници: улога судије на уздизању квалитета спорта је знатно већа него у некој другој прилици. Ако после једног доброг почетка претпоставимо даљи успон, судиско питање ће претстављати и већи проблем.

Мада је Савет за унапређење спортова Србије изразио вољу да помогне уздизање судиског кадра. Спортски одбор није успео да реализује своје намере на овом питању. Одбојкаши су на пример направили солидан план судиског курса, расписали конкурс и добили пријаве петнаесторице кандидата. Обезбеђени су били најквалитетнији предавачи који данас могу да воде један судиски одбојкашки курс код

нас. Курс ипак није почео, јер су кандидати изгледа заузети на другој страни, па се нису ни појавили на заказани почетак. Кошаркаши и фудбалери који и већу кубуру имају са судијама него одбојкаши. Они нису учинили ни околико да створе себи судије. Зато би требало учинити већи напор, да нам на овом питању не пропадне цео семестар.

ШАХ

Пољопривредни-Економист 15,5 13,5

Између шах клуба „Економист“ и шаховског клуба студената Пољопривредног факултета одигран је двокружни меч. У првом сусрету победили су шахисти „Економиста“ са 9:6, док су други сусрет решили у своју корист студенти Пољопривредног факултета са 9,5:4,5 и тако добили меч са 15,5:13,5.

СИМУЛТАНКА

Др. Недељковића

На Пољопривредном факултету гостовао је интернационални шаховски мајстор Др. Недељковић који је са студентима одиграо симултанку, на 16 плоча. Др. Недељковић је добио седам партија, шест је ремизирао и три изгубио. Мајстора су победили Аврамов, Дракулић, и Ковач.

